

1985 Uluslararası Gençlik Yılı Sona Ererken

Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU (*)

Bilindiği gibi Birleşmiş Milletler Örgütü, 1985 yılını, dünya kamu oyunun ilgi ve dikkatlerini çekerek, gençliğin sorunlarına ve yakın geleceğin getireceklerine şimdiden eğilmeyi sağlayarak hazırlıkları ve önlemleri gündeme getirmek amacıyla ULUSLARARASI GENÇLİK YILI olarak ilan etmiştir. Uluslararası Gençlik Yılı'nın temel amacı çerçevesinde **katılım**, **gelişim** ve **barış** boyutları, yaşamın temel boyutları olmaları bakımından, kutlamaların esas boyutları olarak belirlenmiştir. Bu özgür yaşam boyutları, günümüzün ve geleceğin gençliğinin özgürce ve insan haklarına dayalı gelişmelerinin vazgeçilmez boyutları olmaktadır. Bu boyutlar, aynı zamanda gençlik döneminin, gençlik oluşumunun ve sürecinin temel dayanakları ve kaynaklarıdır. Genç, barış içinde yaşama katılarak gelişecektir.

1985 Uluslararası Gençlik Yılı, diğer ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de birçok program ve etkinliklerle yaşanmaya başlanmış olup, yılın sonuna gelmiş bulunuyoruz. Şöyle bir geçen günlere baktığımız zaman, bu yıl boyunca ülkemizde uygulanan kutlama programlarının, etkinliklerin gençliğin gelişimine neler kattığını irdelediğimizde, ortaya koyabileceğimiz somut, kalıcı ve gençliğe yönelik ürünlerin ve önlemlerin çok az ve sınırlı olduğunu gözlemekteyiz. Kutlanması gerekiyordu kutladık, demenin yanı sıra, bir «Gençlik Evi», bir «Gençlik Kütüphanesi» bir «Gençlik Spor ve Rekreasyon Sitesi» oluşturmak veya temellerini atmak ve hatta bir «Gençlik Ormanı, Fidanlığı» tesis etmek gibi gelecek yıllara ve kuşaklara bırakılabilecek ve gençliğin gelişimine olanaklar ve ortam sağlayacak atılım ve girişimler gerçekleştirilmemiş görünmektedir.

Uluslararası Gençlik Yılı'nın yıl boyunca kutlanmasına ilişkin program ve etkinlikleri, **katılım**, **gelişim** ve **barış** boyutlarında ve kalıcı niteliklerde olmaktan çok, gençlere öğütler, direktifler, gençliği toplumdaki egemen güçlerin anladıkları ve kabul ettikleri yönde ve

(*) TED Bilim Kurulu Eski Başkanı.

dünya görüşlerine göre etkileme, biçimlendirme düzeyinde yoğunlaşmış görmekteyiz. Gençliği «meşgul etme», eğlendirme», düşünme yeteneklerini geliştirmekten çok duygularına doyum getirme etkinlikleri, şölenler, gençlerin seyirci olduğu spor etkinlikleri, gençlerin salt dinleyici oldukları konferanslar, kongreler ve toplantılar, belli başlı ve dikkatleri çeken kutlama programları olmuştur. Erişkinler, yetişkinler, gençlik yılında gençlerin yılını kutlamış görünmektedirler. Katılma yerine seyretme, dinleme ve zaman zaman izleme, gençliğe sağlanan ortam ve olanaklar olmuş gözükmektedir. Bu tür olanakların, gençliğin gelişmesine katkıları olduğunu söylemek güçtür.

Genç, yalnız dinleyen, eğlenen ve izleyen bir varlık olmayıp, düşünen, duyan, yaratma çabası içinde olan ve kendisini ifade ve kanıtlama uğraşısında değerlendiren bir toplumsal varlıktır. Uyması gereken, olmak yerine uyum sağlaması ve bu uyumu dinamik bir biçimde geliştirerek sürdürmesi gereken varlıktır. Gençlik, toplumsal yaşama sorumlu olarak katılması, onu geliştirmesi ve zenginleştirilmesi ve değerlendirerek geleceğe yönelmesi gereken dinamik bir kitledir.

Her yıl Kasım ayında merakla beklenen ve ilgi ile izlenen Türk Eğitim Derneği'nin Yıllık Bilimsel Eğitim Toplantılarının 1985 yılındakinin konusu isabetli bir biçimde «Gençlik ve Eğitim Sorunları» olarak saptanmıştır. 21-22-23 Kasım 1985 tarihlerinde gerçekleştirilen bu toplantıda, yukarıda sözünü ettiğimiz 1985 Uluslararası Gençlik Yılı amaçlarına ve katılım, gelişim ve barış boyutlarına yaklaşılacak çalışmalar memnunlukla gözlenmiştir. Gençler toplantıya, tartışmalara yalnız seyirci ve dinleyici olarak katılmamışlar, panel üyeleri olarak görüşlerini açıklamışlar, değerlendirmeler yapmışlar, bildirileri tartışmışlar ve katkılar getirmişlerdir. Üniversite gençliğinin durumunu ve sorunlarını irdeleyen panel üyesi genç, üniversitelerdeki gençlerin durumlarını ana çizgileri ile özetlerken, öğretim üyesi azlığını ve mevcutların bir kısmının yetersizliklerini abartmadan sergilemiştir.

Bu toplantıda bir panel çalışması olarak ele alınan «Nasıl Bir Gençlik İstiyoruz?» sorusuna ve konusuna getirilen açıklama ve yanıtlar, iki ana grupta belirmiştir. Bir yanda çağdaş gelişmeler ve bilimsel gerçekler çerçevesinde bilim adamları ile uzmanların görüşleri, diğer yanda eğitim ve öğretim kurumlarının yönetici yetkililerinin yetkeci, biçimci ve öğüt ve direktiflerle oluşan açıklamaları ortaya konulmuştur. Bu farklılık ve çelişkilere varan yaklaşımlar ne yazık ki yeterince tartışılmamıştır. Gençleri, anlama, kabul etme, onlara sorumluluklar verme ve güvenme yaklaşımı yerine belli formlar, sınırlar ve yasaklamalar içinde davranmalarını bekleme, öğütlere

göre davranmayı isteme, aktarılanlarla ve olanaklarla yetinerek kendini geliştirmesi gerektiğini vurgulama biçiminde özetlenebilecek yetkeci yaklaşım arasındaki farklılık ve bağdaşmazlık dikkatleri çekmiştir.

Türk Eğitim Derneğinin gerçekleştirdiği ve gençlerin katılımlarının sağlandığı bu bilimsel toplantının kitabının yayınlanacağı yönünde verilen bilgi, ayrı bir memnurluk yaratmıştır. Bu toplantı kitabının 1986 yılının ilk yarısında yayımlanmasının sağlanması, gençliği anlamaya çalışan kurum ve yetkililerin kararlarına olumlu katılarda bulunabilecektir.

Dinamik bir yapısı olan gençlik döneminde ve sürecinde, geçiş özellikleri, teknoloji ve onun yarattığı otomasyonun getirdikleri, eğitim ve okul sürecinin uzayan süresi ve değişen özellikleri, kentleşmenin artması olgusu, etkileşim ve ulaşımın ulaştığı düzey, toplumsal değerlerdeki çelişki ve çatışmaların artması ve toplumdaki rollerin değişmesi, gençlerin gelişmelerini ve erişkinlerin gençlere yaklaşımlarını etkileyerek biçimlendirmekte ve sorun kaynağı olmaktadır. Gençlik konusunda, çalışan gençlik, iş yasasına göre veya iş yasasının dışında işsiz gençlik, yasalara göre sorunlu, rahatsız diye nitelenen gençlik «serseriler», kırsal kesimdeki gençlik, kırsallaşan kentlerin «gece konu» gençliği, sosyete veya kent gençliği, orta-öğretim, yükseköğretim gençliği gibi nitelermeler, sık sık rastlanan gruplamalarda kullanılmaktadır. Bu nitelermeler ile gruplanan ve belirlenen gençliği veya gençlik gruplarını ele alan bilimsel çalışmaların, araştırmaların çok az oluşu, tartışmaları, belirlemeleri, değerlendirmeleri ve kararları sınırlı ve zaman zaman yanlı, ön yargılı hale getirmektedir. İşlevini yitirmiş değer yargılarına, zaman zaman ön yargılarımıza, özelemlerimize, çıkarlarımıza, dünya görüşümüze ve yetkeci eğilimlerimize dayalı olarak gençlik konusuna yaklaştığımızı gözlemlemekteyiz. Kutlama programlarına bile bunun yansıdığı görülmektedir. Bu tutum ve tavırlar, gençliğin gelişimine ve onun sorunlu dönemindeki uğraşlarına olumlu katkılar getirmemektedir.

Çoğulcu demokratik yaşam tarzının esaslarının egemen olduğu toplumun bireyi olarak, gençlikten erişkinliğe gireceği kabul edilen gencin gelişmesinde yapılabilecek yardımlar, bir koşullandırma özelliği yerine bir uyum sürecini ve beceresini geliştirmek biçiminde olmalıdır. Özellikle ülkemiz gençlerinin gelişmelerinde karşılaşılan temel sorunlar ve yetersizlikler, eğitimsizlik, işsizlik ve yetkeci tutumlar olarak belirlendiğinden bunlarla gençlerin baş edebilmeleri için onların uyum sağlama çabalarına yardımcı olmamız gereklidir. Eğitimsizlik ve işsizlik, toplumsal ekonomik kalkınma ve kamu kaynak-

larının planlanması politikaları ile yakından ilgilidir. Tutum ve tavırlar ise insan ilişkileri anlayış ve değerleri ile ilgilidir. Karşılıklı saygı, sevgi, etkileşim, dialog, paylaşma, anlayış ve kabul ediş, uzlaşma, uyuşma, karşılıklı özveri ve hoşgörü, başarıyı vurgulama ve ödüllendirme, duygusal paylaşma ve dayanışma yeniliğe açık olma, mutluluğu arama ve sürdürme gibi kavram ve uygulamaların egemen olduğu insan ilişkileri düzeni gençliğin gelişimine ortam hazırlayacaktır. Kutlama programlarının bazılarında bu yönde yapılan vurgulamaların erişkinlerin ve gençlerin tavır ve tutumlarını etkilemesi beklenmektedir.

Gencin, toplumda oynaması gereken rol veya rolleri kabul ederek bu çerçevede başarıyı sağlaması, tatması ve sürdürmesi için sürekli destek olmak gerekir. Başarı, başarıyı doğurur; başarısızlık ise yeni başarısızlıkların yolu olur deyişi ve görüşü, özellikle gençlik döneminde önem kazanmaktadır. Gencin, yetenekleri ölçüsünde başarılı olabileceği etkinliklere yöneltilmesi, başarı sağlaması güç olan eylemlere zorlanmaması gereklidir. Kuşkusuz bu, okul veya diğer örgütlerin yardımı ile genci tanımayı ve ona göre yönlendirmeyi gerektirir. Ekonomik, toplumsal ve yönetsel kuralları salt empoze etmek ve zorlamak yerine bunları anlayıp, uyumlar geliştirmesini kolaylaştıracak etkileşim, dialog ve anlayış geliştirici tutum ve davranışlar benimsenmelidir.

Bilindiği gibi hiçbir toplum, genç kuşağının tümüne en üst düzeyde eğitim-öğretim sağlayamamaktadır. Ancak, gençlerin bireysel farklılıklar çerçevesinde, yetiklik, yetenek, ilgi ve başarıları ölçüsünde ve insangücü politika ve uygulamaları düzeyinde eğitimden yararlanmaları amaçlanmaktadır. Kuşkusuz spor, tiyatro, güzel sanatlar gibi kültürel etkinlikler, gençlerin gelişmelerinde önemli ve belirleyici roller oynamaktadır. Bu etkinliklerin büyük bir kısmının eğitim-öğretim kurumlarındaki uygulamalarda ele alındığını veya alınması gerektiğini ileri sürebiliriz. Bunun yanı sıra, gençlerin bir araya gelebilecekleri, kendilerini yönetebilecekleri veya yönetimine katılabilecekleri «Gençlik Merkezleri» veya «Gençlik Evleri» gibi kuruluşlar, gençlerin spor, tiyatro ve güzel sanatlar konularında programlar oluşturarak uğraş vermelerini, kendilerini kanıtlayarak anlatabilmelerini sağlayarak gelişimlerini kolaylaştıracaktır. Cumhuriyet dönemimizin kültürel gelişiminde önemli yeri olan «Halk Evleri» uygulamasında olduğu gibi bu «Gençlik Evleri», gençlerin kültürel gelişimlerine ve ortam ve olanak sağlayacaktır. 1985 Uluslararası Gençlik Yılında bu Merkezleri veya Evleri açma girişimi, kalıcı bir özellik taşıyacaktır. «Gençlik Merkezleri» veya «Gençlik Evleri» gibi kuruluşları yalnız

maddi olanaklar olarak kurmak ve işletmek ve onları «Kahvehane-Kıraathane» yerine ikame etmek yerine, bunların bir gelişim ortamı, bir iletişim, paylaşım, katılma, karşılıklı saygı ve sevgi anlayışında özgür tartışma, arkadaş grubu oluşturma olanakları sağlayan bir yaşam ve güven ortamı olması amaçlanmalıdır. Sağlanacak özgür ortam, özgürlüklerin ortadan kaldırılmasına zemin sağlayan bir ortam olmayıp, gerçeklere dayalı ve demokratik yaşamın kural ve uygulamaları ile oluşturulan ve kontrol edilen bir ortam olacaktır. Tahrip etmek için değil, yaratmak ve üretmek için bir ortam özelliği vurgulanacak ve sürdürülecektir.

Ülkemiz gerçekleri ve olanakları içinde, gençlere barınma, beslenme, dersane, laboratuvar, dinlenme ve eğlenme yerleri ve araçları sağlamak kadar onlara okuma araçları ve kitap sağlama konusunda ayrıcalıklar tanımanın, destekler sağlamanın hem gereği, hem de önemi vardır. Kitap yalnız bir ders aracı olmayıp, temelde bir kültür, uygarlık taşıyıcısı olup eğitim ve gelişim kaynağı olarak da değerlendirilmektedir. Gençlere, zamanlarını değerlendirip, enerjilerini üretme yöneltenecek kitap ve yazılı malzeme sağlamalarında kolaylıklar, devlet desteği, sübvansiyonu getirmek büyük bir anlam taşıyacaktır. 1985 Uluslararası Gençlik Yılı vesilesiyle, Ata'mızın kendilerine Cumhuriyetimizi emanet ettiği gençlerimize belli avantaj ve desteklerle kitap sağlama programlarını başlatmak ve sürdürmek onlara verilen değer anlamlı ve kalıcı bir belirtisi olacaktır.

Ülkemiz gençleri, **katılım, gelişim** ve **barış** boyutlarında toplumuz için ayrı bir önem taşımaktadır. Toplumsal düzenin kurulup sürdürülmesinde, gençliğimizin yeri ve rolü büyük olmaktadır. Kendisine, kurucusu Atatürk tarafından Cumhuriyet emanet edilen gençliğimiz bu emaneti korumak, geliştirmek ve sürdürmek zorundadır. Gençliğe güvenmenin ve onlara bu anlamlı görevlerini yerine getirmelerinde yapılabilecek destek ve yardımların en anlamlı, gerçekçi ve somut belirtileri, onların gelişmeleri için sağladığımız olanaklar ve sürekli güven ile anlayıştır.

1985 Uluslararası Gençlik Yılı'nın, «Gençlik Evlerinin» kurulduğu, temellerinin atıldığı, gençlere kitap desteğinin sağlanmasına başlanıldığı yıl olarak hatırlanması ve bu yılki kutlama programlarının gençliğe sağladığı ilgi ve yönelmenin son bulmaması dileğimizdir.